

09/08/2020

י"ט אב תש"ף

לכבוד

ח"כ רם שפע

יו"ר וועדת החינוך, התרבות והספורטנייר עמדה אלו"ט – היערכות לפתיחת שנת הלימודים תשפ"א בחינוך המיוחד

להלן נייר עמדה מטעם אלו"ט לקראת הישיבה בוועדת החינוך, התרבות והספורט בנושא היערכות משרד החינוך לפתיחת שנה"ל תשפ"א בחינוך המיוחד.

א. מענה נדרש לגידול השנתי והצורך במסגרות לתלמידים עם אוטיזם

א.1. הגידול באבחונים של ילדים עם אוטיזם בשנים האחרונות הוביל לכך שרוב המאובחנים עם אוטיזם כיום הם תלמידי מערכת החינוך. כך, בשנת תש"פ למדו במערכת החינוך מעל 22,000 תלמידים מאובחנים, כאשר בשנים האחרונות יש גידול שנתי של בין 10%-20% במספר התלמידים עם אוטיזם במערכת החינוך, והגידול צפוי להמשיך. למרות גידול ידוע זה, משרד החינוך לא נערך בהתאם לפתיחת מסגרות חינוך מיוחד חדשות עבור תלמידים עם אוטיזם.

א.2. כתוצאה מכך, מידי שנה תלמידים רבים עם אוטיזם עומדים בפני שוקת שבורה, כאשר ערב פתיחת שנת הלימודים הם אינם יודעים היכן ישובצו בשנת הלימודים שבפתח. אי ידיעת שיבוץ התלמיד הינו מצב בלתי נסבל עבור כל תלמיד, קל וחומר עבור תלמידים עם אוטיזם, שמעצם האתגרים עימם הם מתמודדים, נדרשים להכנה מותאמת זמן מראש.

ב. "פריצת תקן" בשיבוצים

ב.1. כאשר לא נותרים מקומות במסגרות הייעודיות לאוטיזם, מפקחי משרד החינוך משבצים תלמידים באופן חריג מעבר לתקן שנקבע בדין. מצב זה, שנקרא "פריצת תקן", חוזר על עצמו כל שנה בשל אי היערכות מתאימה. תקן השיבוץ המותר עבור כיתות לתלמידים עם אוטיזם הוא בין 5-8 תלמידים בכיתה ולא יותר מ-80 תלמידים בבית ספר. כך יוצא, שבכל שנה מאות תלמידים עם אוטיזם עם צרכים משתנים משובצים בכיתות של 9-10 (או יותר) תלמידים בכיתה ועשרות בתי ספר חורגים מתקן של 80 תלמידים לבית הספר.

ב.2. מצב זה חמור במיוחד השנה. כך, במחוז דרום כבר באמצע חודש יולי לא נותרו מקומות בכל המסגרות לתלמידים עם אוטיזם. על פי משרד החינוך הליך השיבוצים צפוי להסתיים עד אמצע אוגוסט, ועל כן לא ברור כיצד כבר באמצע חודש יולי לא היו יותר מסגרות לשיבוץ במחוז שלם. פנייה למנהל המחוז מטעם משרד החינוך ביום 23/7/2020 עדיין לא קיבלה מענה בנושא.

ב.3. אנשי הצוות נאלצים להתמודד באופן יומיומי עם החריגות בכיתות החינוך המיוחד, חריגות שגורמות למצוקה הן עבור התלמידים והן עבור אנשי ההוראה והסיוע שאמונים על מתן מענה עבורם. מצוקה זו גורמת לסביבת לימוד עוינת שאינה מכילה ותומכת עבור התלמידים עם האוטיזם.

ג. התאמת המענה עבור התלמידים המשולבים

ג.1. לקראת פתיחת השנה ובהתייחסות לתכנית 'לומדים בביטחון', שפורסמה לא מכבר ע"י המשרד, יש להתאים את המענה הפרטני עבור התלמידים המשולבים במוסדות החינוך הרגיל. על פי התכנית, תלמידים בכיתות ה'ו' ותלמידי חטיבת הביניים והחטיבה העליונה ילמדו מרחוק בלמידה מקוונת, ולפחות יומיים בשבוע במוסדות החינוך. לצערנו, לא תהיה החרגה של התלמידים המשולבים, ומכאן קיים החשש שגם הם יאלצו ללמוד מרחוק כברירת המחדל.

2.ג. עם זאת, כפי שאלו"ט ציינה בדו"ח "זכויות ילדים ובוגרים עם אוטיזם בתקופת הקורונה – דו"ח מעקב והמלצות" ביולי 2020, הורים לתלמידים משולבים שלמדו מרחוק דיווחו על קשיים בלמידה בלי הסיוע והתיווך הרגילים של הסייעת, והתלמידים צברו פער לימודי ותסכול אל מול בני כיתתם שהיו להם פחות קשיי הסתגלות.

3.ג. על מנת שהלמידה תהיה אפקטיבית והשילוב של התלמידים יהיה מיטבי, יש לאפשר לסייעות משלבות, בהתאם למגבלות הפרטניות, להגיע לבתי התלמידים על מנת לסייע להם בתיווך חומר הלימוד ובמטלות השוטפות במסגרת הלמידה המקוונת. לחילופין, יש לאפשר לתלמידים המשולבים להמשיך להגיע למוסדות הלימוד גם בימים בהם שאר תלמידי הכיתה עוברים ללמידה מרחוק ולקבל את סל השילוב שלהם במסגרת הבית ספרית.

ד. כניסת הורים למסגרות

1.ד. על פי הנחיות משרד החינוך מחודש אפריל 2020, עם סיום הסגר והחזרה לשגרת לימודים במוסדות החינוך, הורים לא הורשו להיכנס למסגרת החינוכית או לשהות בה, אלא במקרי חירום ובכפוף לאישור המנהל/ת של המוסד. מצב זה התקבע גם במוסדות החינוך המיוחד, ולמרות פניותינו בנושא זה, **משרד החינוך עדיין לא פרסם הנחיות ייעודיות לתלמידים עם אוטיזם, ובמיוחד בסיטואציות של מעברים למסגרות חדשות, אשר דורשות החרגה מהאיסור.**

2.ד. הן עבור התלמידים בחינוך המיוחד והן עבור התלמידים המשולבים מעבר בין מסגרות הינו דבר מאוד מורכב (התחלה של גן תקשורת, מעבר לכיתה א' וכו'). אנשי המקצוע המלווים את התלמידים מייצרים תהליך ארוך מעמיק ומותאם שכולל הדרכות של ההורים, הכנה של הורים לתפקידים כמלווים את המעבר, הכנה של התלמידים ופעולות נוספות אשר תכליתם להפחית את אי הוודאות ולייצר מעבר אופטימלי עד כמה שניתן.

3.ד. בנוסף, עבור התלמידים המשולבים יש לאפשר הכרות מוקדמת עם צוות הסיוע שעתיד ללוות את התלמיד באופן צמוד בכיתה בשנת הלימודים, בשבועיים שלפני הכניסה למסגרת. לאור העובדה שמשרד החינוך מתקצב את הרשויות להעסקת צוות הסיוע במשך כל השנה (12 חודשים מלאים), לא יהיה בכך כדי להטיל נטל תקציבי על הרשויות.

לאור כל האמור לעיל, עמדתה של אלו"ט היא שעל משרד החינוך לפעול לאלתר על מנת להטמיע את ההתאמות הנדרשות לתלמידים עם צרכים מיוחדים, ועם אוטיזם בפרט, בתכניות ההיערכות לפתיחת שנת הלימודים לשנת תשפ"א. כמו כן, על משרד החינוך לפרסם בהקדם את ההנחיות הרלוונטיות לרשויות המקומיות, מוסדות החינוך וצוותי ההוראה והסיוע על מנת לאפשר מעבר קל ככל הניתן לשגרת לימודים בצל מגפת הקורונה.

בכבוד רב,

דיאנה בארון, עו"ד
אגף קידום זכויות
חטיבת קהילה - אלו"ט

מיכאל זץ, עו"ד
מנהל אגף קידום זכויות
חטיבת קהילה - אלו"ט

העתקים:

חברי וועדת החינוך, התרבות והספורט
הגבי יהודית גידלי, מנהלת הוועדה
עו"ד עדי עזוז, מנהלת חטיבת קהילה, אלו"ט